

FOTO JAN VERSWEYVELD

Mensen met gefnuikte passie zijn niet onmenselijk, wel tragisch

THEATER

Toneelgroep Amsterdam / Toneelhuis

De dingen die voorbijgaan

★★★★★

Lot heeft niet zoveel met oude mensen. Wegkwijnende wezens zijn het in een te grote jas, zegt hij. Maar veel eerder nog symboliseren ze voor hem de aftakeling die hem nog te wachten staat. Met als gevolg dat zijn leven niet veel anders voorstelt dan apathisch wachten op de dood. Ook zijn grootmoeder wacht op de dood, maar dan vooral omdat ze haar decennia-oude geheimen mee haar graf in kan nemen. Vorig jaar regisseerde Ivo van Hove bij Toneelgroep Louis Couperus' 'Stille kracht', nu brengt hij, in samenwerking met het Antwerpse Toneelhuis, een bewerking van 'Van oude mensen, de dingen die voorbijgaan' op het toneel. Centraal in het boek staat de moord die de oude Otilie zestig jaar eerder met haar minnaar pleegde op haar man en de vader van haar kinderen. De moord is geheim gebleven, maar desalniettemin lijkt de gebeurtenis een zwart gat waarin alle levenslust van haar familieleden lijkt te zijn verdwenen. Lot probeert daaraan te ontsnappen met de meer levenslustige Ellie, maar dat mislukt faliekant. Zwarte schimmen zijn de personages in de voorstelling van Toneelgroep Amsterdam, die zich, soms apart, soms als donkere massa, gelaten over de lichte vloer slepen. Of ze kijken vanaf de lange rijen stoelen aan weerszijde van de vloer naar de anderen, net zoals het publiek via een spiegel op de achterwand naar zichzelf kijkt. Het is een slimme verbeelding van de calvinistische mores en de bijbe-

horende sociale controle die alle passie in de kiem smoort. Die hele levens verwoest, omdat men het leven niet durft te leven, zoals Lot. Of omdat de zonde van die passie levens en generaties lang meegedragen zal moeten worden, zoals in het geval van Otilie.

De encensering waarin de thematiek is gegoten, is vaak beeldschoon, maar het maakt de personages ook weinig menselijk. Daarbij helpt de voor Toneelgroep Amsterdam wat karikaturale en melodramatische speelstijl niet mee. Dat is een artistieke keuze, de omstandigheden lijken de menselijkheid uit de personages te hebben geperst, maar het valt dan niet mee om mee te leven met de zeer menselijke gevolgen van die strikte moraal. Daar komt bij dat er zoveel personages zijn dat de verhalen en motieven van een aantal daarvan er nogal bekaaid van af komen in twee uur speeltijd. Mensen met gefnuikte passie zijn niet onmenselijk, ze zijn in de eerste plaats tragisch.

Robbert van Heuven

Nog te zien tot en met 22 december op de Ruhrtriennale, in Antwerpen en in Amsterdam

ADVERTENTIE

Nog steeds op zoek naar dat ene boek?

**6,5 MILJOEN
TWEDEHANDS BOEKEN**

Boekwinkeltjes.nl

koop en verkoop uw tweedehands boeken